

HISTORIA

Klasa piąta

Uczeń:

- wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek;
- opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej;
- rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia, neolit, paleolit, rewolucja neolityczna oraz potrafi je wyjaśnić
- wskazuje na mapie Mezopotamię, Egipt, Chiny, Indie i Palestynę, Grecję i Rzym
- zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; Egiptu i ich znaczenie
- wymienia osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii, Egiptu, cywilizacji Azji
- wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu;
- wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia;
- omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia;
- rozumie znaczenie słów: politeizm, kodeks, faraon i hieroglify, piramida, sarkofag, mumia, dekalog, judaizm, monoteizm, Jahwe;
- wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani;
- wymienia bogów egipskich
- wie, w kogo wierzyli Żydzi;
- podaje cechy judaizmu
- rozumie pojęcia: polis, Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia; demokracja, filozofia
- wymienia zajęcia Greków
- omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów
- wie, gdzie była siedziba bogów greckich i wymienia najważniejszych
- opisuje wygląd bogów_
- wie, gdzie odbywały się igrzyska;
- wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk;
- wie, jak wyglądał teatr grecki
- wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów;
- wie, jaka była geneza teatru
- wymienia greckich filozofów
- wie, jak wyglądało pismo greckie i rozumie jego znaczenie dla rozwoju nauki
- wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji
- zna pojęcia: republika, cesarstwo, romanizacja, akwedukt, łuk triumfalny, gladiator, chrześcijaństwo, barbarzyńcy, tolerancja religijna;
- wie, kiedy Rzym stał się republiką i na jakich zasadach funkcjonował
- wymienia rzymskie urzędy i wie jak byli ubrani urzędnicy rzymscy
- potrafi pokazać rozwój Imperium Rzymskie na mapie
- wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar, Jezus Chrystus, Oktawian August
- wie skąd się brali niewolnicy i omawia ich położenie
- omawia religię Rzymian i wymienia najważniejszych bogów
- wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie

- potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.”
- zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie
- wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo;
- omawia założenia chrześcijaństwa i jego rozwój
- wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan;
- wskazuje na mapie: Bizancjum, Półwysep Arabski;
- rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia, islam, Koran, muzułmanin, arabeska, wasal, senior, lenno, cech, mistrz, czeladnik, konkordat wormacki, krucjata, wyprawa krzyżowa;
- wymienia działania cesarza Justyniana;
- zna konsekwencje schizmy wschodniej;
- wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury
- wie, jak wygląda mozaika
- wie, kim byli: Mahomet, Chlodwig i Karol Wielki, Otton I, Henryk IV i Grzegorz VII;
- wie, kiedy powstał islam i wymienia jego założenia;
- wskazuje ziemie podbite przez Arabów
- wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest;
- zna daty: 622r., 800 r., 843 r.;
- wie, co zmienił traktat w Verdun
- wie, kto został cesarzem w 962 r
- opisuje władzę króla we wczesnym średniowieczu;
- wie, kim byli wikingowie oraz potrafi wskazać na mapie ich podboje
- wymienia języki, które wykształciły się w Europie
- potrafi wymienić państwa słowiańskie
- omawia organizację państw słowiańskich oraz życie Słowian
- wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza;
- przedstawia drogę od pazia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami;
- opowiada, na czym polegał system lenny;
- opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy
- wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej oraz w mieście
- dostrzega różnice między panem a poddanymi
- zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza
- wie, na czym polegało osadnictwo
- wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast;
- opisuje życie chłopca, rycerza, mieszczanina, duchownego w średniowieczu;
- potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta;
- wymienia funkcje miast
- wymienia style architektoniczne średniowiecza;
- wie, co się działo na uniwersytecie;
- wie, czym się zajmowali zakonnicy;
- rozumie zasadę „módl się i pracuj
- wymienia przykłady średniowiecznych zakonów rycerskich i żebrzących, wie gdzie powstał pierwszy zakon i kto go założył
- wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem i omawia jego etapy
- wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie

- wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców;
- wie, czym zajmowały się zakony rycerskie
- wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów
- wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie;
- opowiada o tworzeniu państwa polskiego
- wie, kim byli: Mieszko I; św. Wojciech, Bolesław Chrobry, Otton III, Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel; Władysław Herman, Bolesław Krzywousty, Zbigniew, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk;
- wie, kiedy Polska przyjęła chrzest i opowiada o tym wydarzeniu
- opowiada o misji biskupa Wojciecha;
- wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie;
- wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny, i zna rezultat tych wojen
- wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce;
- wymienia problemy Polski w I połowie XI w.
- wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice;
- wskazuje na mapie Polskę w XII w.;
- wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej;
- wie, jakie były zajęcia wojów;
- zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo, Krzyżacy, Mongołowie, trójpolówka, szlachta, przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja
- wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice;
- zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego i wie z kim Polacy walczyli w tamtym okresie oraz jakie ziemie utraciliśmy
- wymienia stany w społeczeństwie polskim;
- wie, na czym polegała kolonizacja na prawie niemieckim
- wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie;
- wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego
- rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”;
- wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach;
- wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska
- opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą
- opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami;
- wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r oraz rezultat bitwy pod Grunwaldem
- wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego
- zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej
- wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał
- wie, na czym polegała monarchia stanowa